

Studieark til

MISS REPRESENTATION

USA 2010. 1 t 25 min. Regi: Jennifer Siebel Newsom.

Bergen internasjonale filmfestival 2011
Dokumentarfilm for ungdomsskoler
I samarbeid med Nina Kvalheim, Universitetet i Bergen

Om filmen

Tidligere utenriksminister i USA Condoleezza Rice

Om medias skandaløse fremstilling av kvinner i maktposisjoner

Skaper media et bilde av at makt og politikk er for menn? Kvinner framstår ofte som objekter snarere enn individer med meninger og mot. Dagens tenåringer er store medieforbrukere. MISS REPRESENTATION viser hvilke bilder som er med på å forme ungdommen i USA, og som således skaper rammene for hva de tror de kan bli og hvilke kvaliteter som vektlegges hos dem. Hos kvinner er det utseendet som teller, mens hva de faktisk sier kommer i andre rekke. Selv potensielle presidentkandidater som Hillary Clinton og Sarah Palin analyseres estetisk på nyhetene under valgkampen, mens Fox News bekymrer seg for faren for å få en president med pms og humørsvingninger. I intervjuer med politikere som Condoleezza Rice og Nancy Pelosi, sentrale forskere, samt engasjerte elever i USA, utfordres mannsdominerte medier. Regissør Jennifer Siebel Newsom har selv erfaring med presset det innebærer å være kvinne i medias søkelys, og avslører med MISS REPRESENTATION en sjokkerende utvikling som hindrer likestilling.

Fremstilling av kvinner og menn i media

I Norge er det stort fokus på likestilling og at kvinner og menn skal ha de samme mulighetene for å oppnå det de ønsker. I følge Ledelsesbarometeret 2011 tjener kvinnelige norske ledere 87,1 prosent av hva deres mannlige kolleger gjør¹, og mange vil hevde at dette ikke er bra nok.

Kampen for kvinners rettigheter startet i 1884, da den første kvinnesaksforeningen, Norsk Kvinnesaksforening (NKF), ble dannet. 1971 ble Kvinnefronten dannet, og i 1991 så den i dag kanskje mer kjente gruppen Kvinnegruppa Ottar dagens lys²³. Kvinnebevegelsens kampsaker den første tiden handlet hovedsakelig om kvinners rett til arbeid og utdanning⁴, og siden har den omhandlet både prevensjon, rett til selvbestemt abort og altså likelønn.

Så er spørsmålet: Hva har mediene med dette å gjøre? Det finnes det mange teorier og diskusjoner rundt hvordan og i hvilken grad mediene påvirker publikum. De fleste er imidlertid enige om at mediene påvirker oss på en eller annen måte, og hva som kommer til uttrykk i mediene er dermed ikke ubetydelig.

MISS REPRESENTATION tar for seg hvordan mediene fremstiller kjønn, og spesielt kvinner, og ser på hvordan det påvirker vår generelle oppfattelse av kjønn og kjønnsroller. Filmen argumenterer for at mediene, ved å fokusere nesten utelukkende på hvordan kvinner ser ut, bidrar til en kultur hvor jenter og kvinner blir verdsatt for hvordan de ser ut og ikke for hva de kan eller får til. Kvinner fremstilles som endimensjonale, og ofte som objekter for det mannlige blikk.

Dette kan få flere konsekvenser. For det første påvirker det jenter og kvinners selvbilde og selvtillit. Filmen peker blant annet på at teknologisk utvikling er med på å skape et bilde av skjønnhet som ingen kan leve opp til. Bilder kan manipuleres til det ugjenkjennelige, og de retusjeres og fikses på før de kommer på trykk. Dette skaper et falsk skjønnhetsideal, som påvirker jenters selvbilde og selvfølelse.

For det andre handler det også om hvem en som jente eller kvinne identifiserer seg med, og hva en tror en er i stand til å oppnå. Det sies i filmen at "what you see inspires your idea of what is possible in this world" og hvis ingen kvinnelige ledere portretteres er det vanskelig å tro at en som jente kan få en ledende stilling. Filmen argumenterer derfor for at det er viktig at mediene også vier plass til suksessfulle kvinner – som er suksessfulle fordi de har oppnådd noe, heller enn fordi de ser bra ut. At de ikke gjør det fører til en reproduksjon av allerede eksisterende maktstrukturer og en fortsatt mannlige dominans – og det er ikke samfunnet tjent med.

¹ <http://www.ledernet.no/id/47992.0>

² <http://www.kampdager.no/arkiv/organisering/kvinnefronten/index.html>

³ http://kvinnegruppa-ottar.no/no/index.php?option=com_content&view=article&id=20&Itemid=45

⁴ <http://kvinnesak.cl.no/historie.htm>

Spørsmål til forberedelse og ettertanke

FØR FILMEN

1. I hvor stor grad tror du vi blir påvirket av media? Og på hvilken måte?
2. Synes du det er forskjell på hvordan kvinner og menn fremstilles i media? Hvordan blir de for eksempel fremstilt i filmer?
3. Hva betyr "feminisme" for deg?
4. Tror du det er forskjell på hvordan kvinner fremstilles i media i Norge og i USA?
5. Har vi mange ledende kvinner i mediebildet i Norge? Kan du nevne noen? Er det noen av dem du ser opp til?

ETTER FILMEN

1. Det er en dobbelbetydning i tittelen til filmen. Hva er det?
2. Er norske medier "snillere" i sitt fokus på kropp og utseende enn amerikanske medier?
3. Dømmer jenter hverandre hardere på grunn av utseende enn det gutter gjør?
4. Hvilken rolle spiller reklame for hvordan vi oppfatter at jenter bør være og gutter bør være?
5. Hvorfor er det viktig med like mange kvinner som menn i lederstillinger?

EVENTUELT ETTERARBEID

- Les Bergensavisens anmeldelse av konsert med Rihanna på Koengen:
<http://www.ba.no/puls/musikk/konsert/storkonsserter/article5704712.ece=>

Diskuter hvordan denne saken fra norsk presse ville vært skrevet hvis det var snakk om en mannlig artist.

- Dokumentarfilmen MISS REPRESENTATION har en egen side for skoler:
<http://www.missrepresentation.org/education.html>